

Näidendi "Lumememm" tiitelleht.

Täna 100 aastat tagasi

Koostanud emeriitprofessor **H e i n o R a n n a p**

1. juuni

■ Keisrinna Katariina II linnakoolis Tallinnas lõpevad õpetajate ettevalmistamise kursused, kus kõik lõpetajad saavad algkooliõpetaja kutsetunnistuse. Seejuures on märkimisväärne, et kõigile õpetati ka orelimängu, viiulit ja laulmist.

■ Jõhvi kaheklassilises ministeeriumikoolis, kus neljas klassis õpetavad neli kooliõpetajat ja kaks usuõpetajat, võtab lõpueksamid vastu Rakvere jaoskonna rahvakoolide inspektor R. Bõlow. Rahvakooliõpetaja ametitunnistuse saavad seitse noormeest, kes tulnud õppima Narvast, Hani last, Lüganuselt, Tarvastust, Paidest ja Helmest (2).

■ Rahvahariduse ministeeriumi õpetatud komitee Sankt-Peterburgis kinnitab uued algkoolide õppeprogrammid.

■ Trükist ilmub Volmari Õpetajate Seminari eesti keele õpetaja M. Kampmanni "Kirjaseadmise õpetus. Stilistika ja rhetorika põhjusõpetused ning kirjatööde ained ülematele rahvakoolidele ja keskmistele õpeasutustele".

2. juuni

Preobraženski kirikukool Tallinnas on kulutanud esimese poolaastaga ära aastaeelarve summad. Koolijuhataja palve läbivaatamisel avaldab mitu linnavolinikku arvamust, et kuna õpilaste arv linna algkoolides väheneb, tuleks mõned koolid koondada.

4. juuni

■ Tartu kroonugümnaasiumi 33 lõpetaja hulgas, kus 9 eestlast, 8 venelast, 8 sakslast, 5 juuti ja 3 poolakat, lõpetab kuldaurahaga Gustav Suits.

■ Kasvatusteaduslikud kursused Valga linnakooli juures lõpetavad 12, Rakvere linnakooli juures 9 noormeest.

5. juuni

■ Rahvahariduse ministeeriumi komisjon esitab lõppkokkuvõtte Impeeriumi Kunstiakadeemia väljakuulutatud joonistuste võistluse kohta. 50 osavõtnud kooli hulgas on ka Kuressaare linnakool, kus joonistamist õpetatakse üks tund nädalas kõigis klassides õpetaja Adele Bogdanova von Valdneri poolt. Komisjoni otsus Kuressaare kooli kohta: õpetamine pole rahuldav, lõppresultaadid kehvad.

■ Hilisem Tartu tunnustatud pedagoog, dirigent ja hellilooja Juhan Simm saab Tartu reaalkooli lõputunnistuse, kus 14 ainekast on hinnatud "viiega" 9 õppeainet.

6. juuni

Eestimaa Suurpõllumeeste Selts autasustab Viru-Nigula Põllumeeste Seltsi Pikaristi näituse 1. auhinnaga Pikaristi kihelkonnakooli õpetajat G. Koiki eeskujuliku viljapuuaiasutamise eest. Põllumajanduse ministeeriumi kiituskirja saab ta "õpetliste juhataste eest põllu- ja iseäranis aiapidamises".

8. juuni

Trükist ilmub 198-leheküljeline "Piltidega piibli lugu. Oma koolilaste piibiloo järele lühemalt kokku seadnud M. Lipp, Nõo õpetaja," kus osad maailma loomisest, veeuputusest, kuldvasikast, Taavetist ja Koljatist jm.

9. juuni

Tartu Puškini gümnaasiumi lõpetab 34 tütarlast, kelle hulgas lõpetavad kuldaurahaga tulevane eesti-soome kirjanik

Ella Marie Murrik (Vuolijoki), ka mälestusraamatu "Koolitüdrukuna Tartus" autor, ja Juulie Waher Põide kihelkonnast Saaremaalt.

10. juuni

Haridusminister Glasov saadab ringkirja koolikuraatoritele, millega käsib kõigil keskkoolijuhatajatel panna iseäranis rõhku kooliõpilaste tervise parandamisele ja "kehalise jõuu harimise peale".

14. juuni

■ Senat on tõstnud isiklikuks aukodanikuks Tallinna 3. järgu erakooli pidaja Johann Umbliat. Saatusliku pilkena põleb just tol nädalal maha ta koolihoone Girgensoni uulitsas.

15. juuni

■ Teataja tutvustab Peterburi teadlase A. S. Suvorini uuri- must, kus võrreldakse Venemaa õppeasutustes õpetata- vaid päevi Õhtu-Euroopa koolidega. Selle järgi õpivad Ve- nemaa koolides õpilased nelja aasta jooksul prantslastest 148 päeva, inglased 232, austerlastest 280, ameeriklas- test 284, sakslastest 304, hollandlastest 334 ja taanlastest 364 päeva vähem.

■ Tartus lõpevad põllutöökursused. 106 kuulaja hulgas on 15 naist. Kavastatud 88 õppetundi, millest 19 tundi aiapidamist. Osa võtavad ka 42 rahvakoolide meesõpetajat, kellel õp- petöö tasuta.

16. juuni

Õpperingkonna taotlusel lubab rahvahariduse minister õpetada Valga linnakoolis klassiväliselt täiendava ainena soovijaile orkestrimuusikat ning eraldab selleks 412 rubla instrumentide ostuks ja 75 rubla muusikaõpetaja töötasuks.

18. juuni

Äsja lõpetasid Peterburi muusikakõrgkooli prof Homiliuse oreliklassi Mihkel Lüdig ja August Topman. Konservatooriumi ülemõpetaja J. Tamm kutsub asjahuvilisi 26. augusti Postimehes algusteooria eksamile ja juhib tähelepanu do- kumentidele, mis sisseastujal kaasas peavad olema: pal- vekiri, ristimise täht, arstlik tunnistus, et mänguriista õppi- mine tervisele kahjulik ei ole, rüügepanemise tunnistus, koolitunnistus, lahtilaskmise tunnistus, kui sisseastuja maksusid maksab, ja üle 17-aastaselt päevapilt.

22. juuni

■ Teataja edastab Riia lehtede teated üheksakordsest va- hest, mis kulutatakse kirikute ja kihelkonnakoolide ülalpi- damiseks. Eriti hämmastab ajakirjanikku see, et Põlva kirik saab aastas 7006, Tõstamaa kihelkonnakool aga 25 rubla.

1. juuli

■ Rakveres õnnistab kirikuõpetaja Masing Väikeste Laste Hoiupaiga, mille on asutanud linnas heategevusega ühi- nenud daamid eesotsas proua von Rennenkampfiga.

■ Tallinna linnakooli õpetaja, agar seltsitegelane ja popu- laarsete kõnede pidaja A. Tamm lahkub oma koolist, et siirduda suurema palgaga töökohale Jaapani mere lähis- tele Nikolski-Ussuriiski linnakooli õpetajaks.

4. juuli

Vene Mandžuuria armee ülemjuhataja autasustab Ida-Si- beri sapõõripataljoni podporutšikut, Tallinna Nikolai I güm-

naasiumi kasvandikku Ernst Kophelmi vaprust eest võit- luses jaapanlastega Püha Anna ordeniga.

5. juuli

Saarde kihelkonnakooli uueks õpetajaks valitakse lahku- nud P. Sitska asemel äsja Tartu Õpetajate Seminari lõpetan- nud, aga juba 13. eluaastast alates õpetajaametit pidanud Mart Kiirats, kes kirjanikuna (Mats Mõtslane) Postimehes avaldatud külajuttude kaudu juba tuntust omandanud.

7. juuli

Teataja avaldab nukra kirjutuse, kus halab, et suurel Tallinnal oma 90 000 elanikuga pole ainustki kõlbulikke lasteaeda.

10. juuli

1000 eksemplaris ilmub trükist näitemäng lastele "Lume- memm", kus võõrastütär ja kerjuslaps peavad välja kannatama võõrasema kurjust.

15. juuli

Proua Julie Kasrowsky avab Tallinnas Kokakooli, kus õpe- tab konservide, värskete ja kõiki sorte salatite ning peene- maitselise ja lihtsa toidu valmistamist.

16. juuli

Rahvakooliõpetajatele nii maal kui linnas on antud õigus ametipitsatit hoida, millega märgistatud kirjad postis ilma margita vastu võetakse.

19. juuli

Türi kooliõpetajad avaldavad Eesti Postimehes üleskutse asutada Paide maakonnas "ühe kassa ehk seltsi, kust mit- mesuguste õnnetuste kordadel abi võime saada, kust oma laste koolitamise päälle ilma protsendita võimalik on natukest raha laenuks võtta, wanaduses enestele toetust leida jne".

23. juuli

Öösel on Väandra kurtummade asutuses tulekahi vanas kahekordses koolimajas, mille kõrvale ehitatakse uut koo- lihoonet. Väandra tuletõrje suudab maja päästa.

25. juuli

Rahvahariduse ministeerium teatab õpperingkondade jä- relepärimisele, et ei pea õigeks naisõpetajate töölt vabas- tamist seoses abiellumisega. Töökoha võivad naisõpetajad säilitada mehe nõusolekul.

30. juuli

■ Revelskije Izvestija teatab, et Rakvere kreiskooli õpetaja Višnevski on leiutanud erilised sukad haavatutele ja andnud mudeli kasutamiseks Punasele Ristile.

■ Õpetajate koosolekud-kokkutulekud on jälle keelatud. Hakkab maksma Liivimaa kuberneriga vastav määrus. Käsus mittetäitjaid ähvardatakse 500-rublase rahatrahvi või kol- mekuulise kinniistumisega.

31. juuli

Teatajas ilmub Väandra kurtummadekooli kasvandike kiri, kus öeldakse: "Kool on sakslaste-Balti mõisnikkude võimu all. Seal antakse kooli kasvandikele peksta nahkpiitsaga, pajukepiga ja ka raudkepiga. Mõnikord peksetakse ihu- nahk veriseks ja ka siniseks ning muhkliseks".

Järgneb.